

ВЕЛИКО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

ПЪРВА РЕДОВНА СЕСИЯ

Стенографски дневник

НА

9. заседание

Вторник, 24 февруари 1948 г.

Открито в 17 ч. 10 м.

Председателствувал председателят Райко Дамянов.
Секретар: Тодор Тихолов.

СЪДЪРЖАНИЕ

Съобщения:	Стр	Стр.
Отпуски	71	
Законопроекти	71	
Питане от народните представители д-р Иван Пашов, Георги Божков, Иван Пенчев, Димитър Панайотов и Владимир Арнаудов до министъра на външните работи Васил Коларов относно прелетяването на два турски военни самолета над българска територия. (Съобщение и отговор)	71	
Говорили: Д-р Иван Пашов	71	
М-р Васил Коларов	72	
Дневен ред:		
1. Законопроект за прехвърляне на Дирекцията за висшето образование и културните институти и на висшите учебни заведения от ведомството на Министерството на народната просвета към Комитета за наука, изкуство и култура. (Приемане на първо и второ четене)	73, 74	
Говорил: Игнат Емануилов	73	
2. Законопроект за отпускане народна пенсия на Рада Гаврил Георгиева. (Приемане на първо и второ четене)	75	
3. Законопроект за отпускане народна пенсия на наследниците на бившия министър Васил Димитров Павурджиев. (Приемане на първо и второ четене)	75	
4. Законопроект за освобождаване от заплащане на всякакви данъци, мита, берии, налози, такси и други държавни и общински вземания, прехвърлянето правото на собственост на недвижимия имот, находящ се на ул. „Йосиф Броз Тито“ № 5, върху Македонското културно-просветно дружество „Гоце Делчев“ — София. (Приемане на първо и второ четене)	75, 76	
5. Законопроект за изменение на чл. 118 от закона за държавните привилегии, акцизите и патентите. (Приемане на първо и второ четене)	76	
6. Решение за приемане на държавна служба по ведомството на Министерството на народната просвета на учители от Народната република Македония, югославски поданици. (Одобрение)	76	
7. Решение за приемане на държавна служба по ведомството на Министерството на народната просвета на гръцкия поданик Тодор Георгиев Диамандиев. (Одобрение)	76	
8. Законопроект за обезщетяване на български поданици за вземанията им срещу румънски поданици. (Приемане на второ четене)	77	
Дневен ред за следващото заседание	77	

Председател Райко Дамянов: Присъствуват необходимото число народни представители. Обявявам заседанието за открито.

(От заседанието отсъствуват следните народни представители: д-р Александър Георгиев, Анастас Циганчев, Ангел Бъчваров, Ангел п. Илиев, Андрей Михайлов, Асен Чапкънов, Атанас Николов, Атанас Биволарски, Атанас Минков, Билял Мурадов Дурмазов, Борис Бонов, Борис Николов, Борис Стефанов, Васил Иванов Василев, д-р Васил Ханджиев, Васил Ацев, Венера Клинчарова, Веселин Дашин, Витко Иванов, Владимир Понтомов Ганчо Минев, Генчо Райков, Георги Григоров, Георги Генев, Дамин п. Христов, Денчо Попов, Димитър Чорбаджиев, Димитър Греков, Димчо Костадинов, Дойчо Чолаков, Дойчо Сербезов, Дойчо Шилков, Елена Илиева, Ефрем Митев, Желю Тончев, Запrian Ташев, Захарий Христов, Иван Копринков, Иван Димитров, Иван Евтимов, Иван Попов, Иван Делев, Иван Чонос, Иван Бешев, Иван Мамирев, Иван Чуков, Илия Кемалов, Илия Дъбрев, Исмаил Сарходжов, Йордан Петков, Йордан Попов, д-р Йордан Чернев, Йордан Костов, Йордан Маргенов, Камен Червеняшки, Кирил Пешев, Константин Русинов, Коста Крачанов, Коста Спасов, Костадин Велев, Костадин Диклиев, Крум Милушев, Любен Гумеров, Магда Димитрова, Матра Гюлева, Мария Тинчев, Мата Тюркеджиева, Михаил Попов, Младен Биджов, Мустафа Хасанов, Недялка Душкова, Никола Разлоганов, Никола Минчев, Никола Палагачев, д-р Пенчо Костурков, Петко Лалов, Петра Иванова, Петър Анастасов, Петър Бабакон, Петър Бомбов, Петър Запrianов, Петър Ковачев, Петър Тодоров, Петър Панайотов, Петър Пергелов, Петър Янчев, Първа Димитрова, Сава Дълбоков, Спаска Воденицарска, Станко Василев, Стела Благоева, Стефан Бърдджиев, Стоичко Рамков, Стоян Гюров, Стоян Попов, Тано Попов, Тодор Атанасов, Тодор Живков, Тончо Божев, Хафиз Генджев, Христо Джонджоров, Христо Георгиев, Цанко Григоров, Янко Димов и Янчо Георгиев)

Разрешени са отпуски на следните народни представители: д-р Александър Бонкин — 4 дни, Анастас Циганчев — 4 дни, Андрей Пенев — 7 дни, Асен Чапкънов — 2 дена, Атанас Минков — 4 дни, Дойчо Дончев — 3 дни, Иван Тренчев — 4 дни, Иван Златев — 2 дена, Иван Мамирев — 5 дни, Илия Кемалов — 2 дена, д-р Йордан Чернев — 1 ден, Йордан Панайотов — 4 дни, Костадин Диклиев — 1 ден, Константин Русинов — 2 дена, д-р Ненчо Николаев — 2 дена, Никола Балканджиев — 3 дни, Николай Друмев — 1 ден, Никола Стачев — 1 ден, Петър Анастасов — 5 дни, Раденко Видински — 1 ден, Стоян Петровски — 5 дни, Стоичко Рамков — 1 ден, Цанко Григоров — 4 дни, Петко Пеев — 4 дни и Цветан Капитанов — 4 дни.

Народният представител Ангел п. Илиев моли да му се разреши отпуск 4 дни. Същият досега е ползвал 50 дни отпуск. Ония другари народни представители, които са съгласни да му се разреши исканият отпуск, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство. Събранието приема.

Народният представител Георги Босолов моли да му се разреши отпуск 13 дни. Същият досега е ползвал 12 дни отпуск. Ония другари народни представители, които са съгласни да му се разреши исканият отпуск, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство. Събранието приема.

(В залата влизат министър-председателят Георги Димитров и министърът на външните работи Васил Коларов, посрещнати със ставане на крака и продължителни и бурни ръкоплескания от министрите, членовете на Президиума, членовете на бюрото и народните представители от мнозинството)

В бюрото на Великото народно събрание са постъпили следните законопроекти:

Законопроект за кинематографията — от Комитета за наука, изкуство и култура.

Законопроект за радиото — също от Комитета за наука, изкуство и култура.

Тия законопроекти ще бъдат отпечатани, раздадени на народните представители и поставени на дневен ред.

Постъпило е питане в бюрото на Великото народно събрание от народните представители д-р Иван Пашов, Георги Божков, Иван Пенчев, Димитър Панайотов и Владимир Арнаудов относно прелетяването на два турски военни самолета над българска територия.

По въпроса има думата д-р Иван Пашов да прочете питането си.

Д-р Иван Пашов (к): (От трибуната) Другари и другарки народни представители! Известно ви е, че неотдавна над нашата територия летяха и паднаха в наша територия два турски самолета. По този повод сме отправили до другаря министър на външните работи следното питане: (Чете)

„Неотдавна са летели над българска територия два турски военни разузнавателни самолета, единият от които паднал в морето, а другият — при Созопол.

Узнаваме, че във връзка с този случай в Турция е предприета една бясна антибългарска кампания.

Питаме:

1. Не мисли ли министърът на външните работи да осветли Великото народно събрание и обществеността подробно за случая с тия самолети?

2. Какви мерки предприема правителството за прекратяването на антибългарската кампания в Турция, която уврежда добросъседските отношения между Народната република България и Турската република?

На това питане моля другаря министър на външните работи да отговори.

Министър-председател Георги Димитров: Кажете от кого е подписано питането?

Д-р Иван Пашов (к): Подписали сме го народните представители: д-р Иван Пашов, Георги Божков, Иван Пенчев, Йордан Панайотов и Владимир Арангаудов. То е от името на всички парламентарни групи на мнозинството.

Председател Райко Дамянов: Има думата другарят министър на външните работи Васил Коларов.

Министър Васил Коларов: (От трибуната. Посрещнат с продължителни ръкопляскания) Г-жи и г-да народни представители! За случая с двата турски военни самолета, които са летели над нашата територия по Черноморското крайбрежие на 9 февруари, българската общественост биде уведомена от Българската телеграфна агенция още същия ден. В комуникетото се казваше, че „за случая се води следствие и че правителството ще направи необходимите постъпки по инцидента след приключването на следствието.“

Сложността на въпросите, които трябваше да бъдат осветлени напълно, продължи следствието, което биде приключено на 21 февруари, когато Българската телеграфна агенция с нарочно комуникетко съобщи окончателните резултати от него.

Какви са тия резултати?

Установено е по най-безспорен начин, че на 9 февруари два турски военни самолета тип „Спитфайер“, идващи от Турция, са прелетели в българското въздушно пространство над нашия граничен пост на 7 км. западно от с. Резово и се отправили на изток. След като са стигнали с. Резово, те са се насочили на север, над нашето крайбрежие. Нашата гранична охрана при с. Синеморец е дала по тия самолети предупредителни сигнали с червени ракети, но самолетите продължили да летят по крайбрежието и стигнали над гр. Созопол. Летели са на незначителна височина. Предупреден по телефона, командирът на граничния участък при Созопол изстрелял 10 червени ракети за предупреждение, но тъй като самолетите продължавали да се въртят над града, той заповядал да се открие огън по тях с картечници и пушки.

Изложените действия на нашите гранични части са напълно закономерни и оправдани от международното право. България като суверенна държава има право и дълг да брани неприкосновеността на своята територия и на своето въздушно пространство. Нашите граничари са изпълнили достойно своя войнишки дълг, като са открили огън по два чужди военни самолета, които, въпреки предупредителните сигнали, са продължавали да летят на север над нашето крайбрежие и са стигнали чак до Созопол, на 65 км. от граничната линия с Турция. Затова и министър-председателят от името на правителството ги поздравя за тяхната бдителност и изпълнен дълг. (Бурни и продължителни ръкопляскания от мнозинството)

По този случай българското правителство изказва своя енергичен протест срещу отговорните турски власти, които са допуснали да бъде нарушена неприкосновеността на въздушното пространство на нашата република, от два турски военни самолета.

Оправданието, което повидимому се поддържа и от турското правителство, че уж турските самолети попаднали случайно на българска територия, тъй като летците се били „заблудили“ от „лошото време“, не издържа никаква критика и не отговаря на фактите. Даже ако беше вярно това, то защо те не са се върнали, когато още при граничната линия са били предупредени с ракети! Тая версия е изградена върху неотговарящи на истината твърдения, че времето било облачно и мъгливо.

Ето метеорологическите официални данни за времето на 9 февруари. Времето в понеделник, на 9 февруари 1948 г., според сведенията, заверени от началника на метеорологическата служба в София, е било следното: „Сутринта в 8 ч.“ — значи, към времето, когато самолетите са дошли — „времето е било следното: облачността се увеличава и сгъстява, но навсякъде в Ямболско и Бургаско остана с височина над 1.000 м. при видимост от 15 до 20 км. В турска Тракия положението е почти същото, само че видимостта е по-голяма — над 20 км.“ Това са сведенията на българската метеорологическа служба.

А ето какви са сведенията на турската служба за времето в турска Тракия, получени чрез Анкара. „На 9 февруари в Цариград“ — зоната, която ни интересува — „общо облачност 0.7, виеща от 0.2 до 0.3, с височина на основата от 1.000 до 1.500 м. Присъбдава облачността с височина на основата към 3.000 м. Видимост от 20 до 50 км. Тихо. Температура 20“

Прочее официалните метеорологически данни както на българската, така също и на турската метеорологическа служба опровергават напълно версията, че времето е било лошо, че летците са летели в мъгла, липсвала е видимост и затова не са могли да отлят, че те са навлезли в българска територия и са поели българския Черноморски бряг на север.

Тая версия се опровергава и от всички събрани при следствието автентични данни и от данните, които е съобщил при следствието турският подпоручик Талият Юлчи Юд. Тоя летец именно твърди, че с уредника-летец Кемал Мендетес, с когото били свързани с радио-парати-научниците, те излетели от летището си при Емеликкой, Сан-Стефано, до Цариград, на военни упражнения. И когато

се намирали над гр. Деркос, който е на брега на Черно море, решили да се върнат на летището си, което се намира на брега на Мраморно море. Но вместо да летят на юг и югоизток, както е трябвало, за да стигнат на летището си, те по един необясним начин взели направление тъкмо противоположно — на северозапад и север и вместо да стигнат в Емеликкой на Мраморно море, което се намира само на 20—30 км. от Деркос, те долетели чак до българския гр. Созопол на едно разстояние от повече от 200 км. Как е възможно да се заблудят по такъв начин летци на военни самолети, снабдени с компас и с всякакви други навигационни уреди? За всеки здравомислещ човек не може да подлежи на съмнение, че двата турски самолета са летели над нашето Черноморско крайбрежие не по заблудение, а с други цели, които не е трудно да се отгадаят какви са.

Нашата южна граница с Гърция често се прелетява от самолети, идващи от юг, а също и наши гранични постове там не рядко са обект на неприязнени агресивни действия. Прелетелите турски военни самолета чак до Созопол ни карат да подозираме, че известни заинтересувани кръгове в Турция и технике адъхновители биха желали да пренесат безпокойствието и на нашата граница с Турция.

По странно съвпадение тоя инцидент със самолетите произлезе тъкмо в момента, когато българското правителство, въздушевно от добрата воля да направи всичко възможно за подобрене на отношенията между двете съседни страни, направи, чрез турския пълномощен министър в София, предложение на турското правителство да бъде назначена една смесена комисия от двете правителства, която да разгледа взаимните оплаквания на двете страни и да се опита да постигне споразумение по всички спорни въпроси.

Никакъв отговор на това предложение българското правителство още не е получило, ако не считаме за отговор двата тъй странно „заблудили се“ военни самолета.

Враждебните на едно българо-турско обилжение елементи в Турция, особено в турския печат, а може би и в управляващите среди, постигнаха временно своята цел, като използваха случая с двата самолета, за да разпалят една бясна, ненадмиваема по злоба, враждебност и дивашина, кампания срещу българския народ и българското правителство.

Аз се срамувам да чета мръсотините, които са изсипани по страниците на множество турски вестници, и ругатните на ораторите на устроените по поръка против България демонстрации.

Все пак добре е българският народ да знае какво в тоя момент се пише в печата на съседна Турция. Ето ви образци.

В. „Херюн“ — телеграмата е от Истанбул, 22 февруари — пише по този повод, между другото, следното:

„Сега се знаят кои са подбудите на българската агресия. Балканските слуги се лъжат, ако мислят, че тяхната агресия срещу нашите два самолета е само едно сензационно действие. Рано или късно българите ще трябва да дадат сметка за своето злодеяние. Българите, които през вековете доказаха способността си да мият своите чорбаджии и господари, изпълнявайки заповедите на най-новите си господари, извършиха това злодеяние. А едно такова злодеяние не може да бъде извършено, освен от един народ, който, като българския, не е излязъл още от своето първобитно състояние. (Оживление) Този народ-слуга трябва да разбере един път за винаги, че до известен момент ние можем да не казваме нищо за капризите на нашите довчерашни роби, . . .

Обажлат се: Хей-й-й!

Министър Васил Коларов: „ . . . но че ние няма да закъснеем да вземем необходимите мерки, за да им покажем един ден какво мислим за тях.

Нашето правителство знае без съмнение, че българите със своя манталитет на робски народ малко разбират от ноти. Единственият език, от който те разбират, е езикът на железния юмрук.“

Обаждат се: Хей-й-й!

Министър Васил Коларов: „С много острата нота, която изпрати в София, нашият министър на външните работи направи да се съзря сянката на този юмрук. И ако това не стига, правителството не трябва да се поколебае да покаже самия юмрук. Това е, което те чака от нас и те ще го получат.“

Във в. „Ла републик“ на френски език, който очевидно има характер до известна степен на полуофициоз, в една статия, озаглавена „Държава ли е това или една партизанска банда!“ (Оживление), между другото се казва:

„Българският народ се намира под диктатурата на едно марионетно правителство, свободно от всякакъв вътрешен контрол и стареешо се само да удовлетворява своите московски господари. Ние никак не вярваме, че може да излезе нещо положително от една нота, отправена до едно такова правителство. Според нас безполезно е също така да казваме, че това е едно правителство. Отвъд нашата тракийска граница няма нищо друго, освен известни банди. Това трябва да разберем добре, за да бъдем в състояние да преценяваме по-реалистично събитията.“

По същия случай в „Тасфир“ помества статия, озаглавена: „Господ отмъщава за нашите летци“, в която, след като се подчества, че прощението накарало България за отнемането на нейната независимост, както в миналото, така и сега, се изтъква между другото:

„Ние молим нашето правителство да внуши на днешните управници на тази стара турска дунавска област (Оживление. Веселост), на тия управници, които не знаят какво правят, че те са длъжни да засилват уважението към Турция, макар че Русия покровителства България. Коварството не се забравя

лесно. Не може да се изкорени лесно от сърцето на турския народ презрението към българите. Турският народ няма да даде даже мокъта на един свой подофицер срещу цяла България."

Обаждат се: Хей-й-й! (Оживление)

Министър Васил Коларов: В този дух и тон са статиите още на множество други турски вестници, в този дух и тон са и речите, които екзалтирани турски студенти, същите ония, които гонеха демократическите професори от турските университети, произнесоха на устроените в Истанбул и Анкара противобългарски демонстрации.

... не мога от това място да не изразя дълбокото възмущение на целия български народ и да не протестирам най-енергично, че подобни дивни изстъпления, които напомнят мрачната епоха на държавните и башибозуците, се търпят и насърчават от отговорни кръгове в съседната държава. (Продължителни ръкоплескания)

Колкото се отнася до безразсъдните нападки против нашия народ като "робски" народ, не може да не се напомяна на турските робовладелци, че българският народ в миналото е съмнял да се справи с всякакъв род робовладелчество и че той не ще се окаже неспособен да даде достоен отпор и на претендентите за нови робовладелци в някогашната дунавска област на бившата Османска империя.

При това всичко туй става в един момент, когато следствието по инцидента с турските военни самолети установи напълно истината

По своя инициатива, а не под някакъв натиск и чуждо искане, българското правителство предаде официално трупа на загиналия летец на турските власти, освободи живия летец и предложи на турските власти да получат повредените самолети в състоянието, в което се намират.

Анкетата установи също, че самолетите са претърпели авария не от изстрелите, дадени по тях, а при кацването им. Загиналият летец се е удавил при падането на самолета в морето, преди той да пристигне до брега.

При все това турската преса продължава с неистовата ярост да заблуждава населението и да го подбужда към нечувани изстъпления и обиди към българския народ.

Какво поведение зае турското правителство? Тъкмо, когато следствието беше приключено, ние узнахме от печата, че министърът на външните работи, без да знае още резултатите от анкетата, заявил в турското Народно събрание, че бил натоварил турския пълномощен министър в София да подаде нота, с която да иска наказание на граничния началник, обезщетение за загиналия летец и поправка за българска сметка на повредените турски самолети. (Оживление) След като турското правителство сега е добре информирано върху нещата, след като има явно доказателство за добрата воля на българското правителство да действа за установяване на добросъседски отношения между двете страни, ако то продължи да търпи и косвено да насърчава бясната противобългарска кампания в страната, това ще бъде за българското правителство доказателство, че неговият опит за сближение засега е неуспял, че доброто съжителство между двата съседни народи не е повидимому в интереса на известни силни кръгове и че то се натъква на сериозна съпротива в самата Турция.

Но това не ще го отклони от избрания от него път. Не е мислимо, щото в Турция да не се намерят здравомислещи и далновидни ръководни хора, които да не осъзнаят вредността на това ненормално положение и за двете страни и да не разберат, че в интереса на общия мир и на спокойствието и безопасността на нашите народи е те да се разберат и да тръгнат по пътя на взаимното сътрудничество, което им се налага от тяхното съседство и което те са практикували в миналото с полза за двете страни.

Българското правителство ще предприеме всичко зависещо от него, за да не се повторят нарушенията на нашата териториална неприкосновеност. Но най-добрата гаранция за това е да пазим добре нашите граници, да бъдем бдителни. Враговете готвят провокации против нашата република. Българското правителство не очаква непосредствени резултати от своите протести сега, но то ще постоянства в своите усилия за установяване на добросъседски отношения между двете страни, като обаче вземе мерки за отбиване на всяко посегателство върху териториалната неприкосновеност на нашата република и за запазване честта на нашия народ и достойнството на нашата държава. (Продължителни ръкоплескания)

Председател Райко Дамянов: Има ли нещо да кажат подписаните питането?

Д-р Иван Пашов (к): От името на подписаните питането заявявам, че сме доволни от отговора на другаря министър на външните работи. (Ръкоплескания)

Председател Райко Дамянов: Пристъпваме към първа точка от дневния ред:

Първо четене на законопроекта за прехвърляне на Дирекцията за висшето образование и културните институти и на висшите учебни заведения от ведомството на Министерството на народната просвета към Комитета за наука, изкуство и култура.

Моля секретаря да го прочете.

Секретар Тодор Тихов (с). (Чете)
"МОТИВИ

към законопроекта за прехвърляне на Дирекцията за висшето образование и културните институти и на висшите учебни заведения от ведомството на Министерството на народната просвета към Комитета за наука, изкуство и култура

Г-жи и г-да народни представители! Прогресивното демократическо развитие на нашата страна след 9 септември 1944 г. и особено политиката на индустриализация и електрификация на страната и усъвършенстването на плановете в народното стопанство поставят пред отечественото правителство цял ред големи и сложни задачи в областта на науката и изкуствата, както и в подготовката на високо квалифицирани кадри — специалисти във всички области на държавния, стопанския, общественно-политическия, културния и научен живот на страната.

Създаденият, обгласен Конституцията на Народната република, Комитет за наука, изкуство и култура е повикан не само да замести Министерството на информацията и на изкуствата, което престава да съществува, но и да разреши много по-широки задачи, а именно: да стане единствен ръководен и контролен орган на цялата наша духовна култура, да поощрява развитието и чрез създаване на условия в нашата страна за развитието на науката във всичките нейни разклонения и специалности, както и за процъфтяването на изкуството във всичките му разновидности.

Освен ръководната и контролна функция, Комитетът за наука, изкуство и култура ще планира кадрите на бъдещите наши научни и културни работници, ще бъде обединително звено на научно-изследователските институти в страната, висшите учебни заведения, културните институти и всички мероприятия в областта на изкуството.

Тези широки задачи, които стоят пред Комитета за наука, изкуство и култура, ще бъдат разрешени най-успешно, като под ведомството на същия комитет се прехвърлят всички служби, отнасящи се до висшето образование, което след 9 септември 1944 г. особено много се разраства, като се открива нови университети (Пловдив и Варна) и други висши специални училища. Това прехвърляне се налага и по съображения, че висшите учебни заведения не само са образователни институти, те не само подготвят необходимите ръководни кадри от специалисти за всички области на държавната администрация, стопанството, техниката и културния живот, но и, освен тая си образователна и кадрова работа, до голяма степен са огнища за научно-изследователска и творческа работа, те са лостове, които движат развитието на науката и изкуството.

От тая гледна точка налага се да бъде създадена нова организационна структура на службите, които ще ръководят и обединяват висшите учебни заведения, научно-изследователските институти с Българската академия на науките начело, културните институти и т. н., за да се проведе плановете не само в стопанството, но и в културния живот на Народната република България.

С прехвърлянето на Дирекцията за висшето образование и културните институти и висшите учебни заведения от ведомството на Министерството на народната просвета към Комитета за наука, изкуство и култура последният ще може по-целесъобразно и оперативно да ръководи и насочва развитието на цялата наша наука и култура. Висшите учебни заведения са тясно свързани с науката и културата, те самите са разсадници на наука и култура и ръководенето им от същия орган, който обединява всички мероприятия, отнасящи се до науката, изкуството и културата, е належащо.

Като имате пред вид всичко това, моля ви, г-жи и г-да народни представители, да разгледате и одобрите предложението за законопроект.

Гр. София, 31 декември 1947 г.

Министър на народната просвета: Д-р Кирил Драмалиев

ЗАКОНОПРОЕКТ

за прехвърляне на Дирекцията за висшето образование и културните институти и на висшите учебни заведения от ведомството на Министерството на народната просвета към Комитета за наука, изкуство и култура

Член единствен. Прехвърлят се от 1 януари 1948 г. към Комитета за наука, изкуство и култура съществуващата в централното управление при Министерството на народната просвета Дирекция за висшето образование и културните институти и всички висши учебни заведения, подведомствени на същото министерство.

Една комисия, съставена от по двама представители на Министерството на народната просвета и на Комитета за наука, изкуство и култура, под председателството на един помощник-министър на Министерството на народната просвета, изработва план за практическото осъществяване на това прехвърляне и определя кои от службите в Дирекцията за висшето образование и културните институти остават и занаят под ведомството на Министерството на народната просвета.

Председател Райко Дамянов: Има думата народният представител Игнат Емануилов.

Игнат Емануилов (к): (От трибуната. Посрещнат с ръкоплескания) Другари и другарки народни представители! Доколко нашият народ и по-специално народната ни младеж е ученолюбива и как упорито се стреми да добие висше образование личи от факта, че на приемния изпит за настоящата учебна година в Софийския държавен университет за 4.560 свободни места кандидатстваша 20.000 младежи, или за едно място се състезаваха средно 4 души. Тая ученолюбивост на нашия народ лежи дълбоко вкоренена в неговото историческо развитие. Това личи ясно и от факта, че когато на 1 октомври 1888 г. се открива първото висше училище в София, като висш педагогически курс, тогавашният министър на народната

просвета Живков се е опасявал от липсата на достатъчно кандидати за следване. Опасенията му обаче се оказали напразни — заявленията за постъпване са били много повече, отколкото свободни места е имало.

Прогресивно-демократичното развитие на нашата страна след 9 септември 1944 г. и особено политиката за индустриализацията и електрификацията на Народната република разкриха огромната нужда от високо квалифицирани специалисти. Това наложи откриването на нови университети и нови висши учебни заведения в Пловдив, Варна, Русе, нови факултети към съществуващите университети, като например стопански, зоотехнически и лесовъден, нови специалности и нови катедри, като тая по исторически и диалектически материализъм.

Околко народното правителство на Отечествения фронт е сериозно загрижено за културното издигане на нашата страна личи от факта, без прецедент в нашата културна история, че в държавния народостопански план за 1948 г. се предвижда в основните, средните и висшите училища да следват 1.182.300 души, от които само във висшите учебни заведения — 39.410 и в политехниките — 3.320. Такъв огромен брой от студенти нашата висша школа никога не е имала. Тия огромни цифри не са никакво донкихотовско хрумване, а са реален показател за нуждата от кадри с висше образование в ерата на Отечествения фронт, когато се развиват огромните производителни сили на народа, когато се разкриват надземните и подземни богатства на нашата страна, когато науката, като велика производителна сила, е въпрегната да моделира природата по наше желание за благото на човека в социалистическото общество.

А ето при тая историческа обстановка на нашето общество и икономическо развитие пред нас се слага законопроектът за прехвърляне Дирекцията за висшето образование и културните институти и на висшите учебни заведения от ведомството на Министерството на народната просвета към Комитета за наука, култура и изкуство.

На пръв поглед законопроектът изглежда малък и третиращ пръв въпрос. Но ако вникнем по-вдълбочено в мотивите на министъра на народната просвета д-р Кирил Драмалиев, дадени към законопроекта, ще разкрием какво огромно значение има този законопроект за развитието на народната наука и изкуство и въобще за цялото културно издигане на нашата страна.

Съгласно Конституцията на Народната република е създаден Комитет за наука, изкуство и култура, който е единствен ръководен и контролен орган на цялата наша духовна култура и който ще поощрява развитието и чрез създаване на условия в нашата страна за развитието на науката, както и за процъфтяването на изкуствата. Тоя комитет ще планира бъдещите наши научни и културни работници и ще бъде обединително звено на научно-изследователските институти в страната, на висшите учебни заведения и всички мероприятия в областта на изкуството. И как би могло да бъде другояче, когато на висшите учебни заведения днес се поставят следните отговорни задачи:

1. Подготовка на високо квалифицирани специалисти, съобразно потребност на висшето образование.
2. Организиране и провеждане научно-изследователска работа, която ще способствува за разрешаване задачите по отбраната на родината, по народното стопанство и по социално-културното строителство.
3. Подготовка чрез аспирантура на научни кадри за самостоятелна работа в научно-изследователските учреждения, или с други думи подготовка на научната смяна.
4. Идеино-политическо възпитание на студентите и преподавателите в дух на висок граждански дълг, любов и преданост към родината, народа и най-добрите идеали на прогресивното човечество.
5. Пропаганда достиженията на науката и техниката и популяризация на научните достижения сред народа.

Кой друг, ако не Комитетът за наука, изкуство и култура би могъл да проведе и контролира така поставените задачи? Освен това чрез комитета държавата ще може по-добрило да следи и ръководи висшето образование у нас. Комитетът ще може по непосредствен път да се заеме с подобрене организацията на обучението във висшите учебни заведения. Със съдействието на комитета и под негово ръководство нашите университети ще могат по много по-бърз и сигурен начин да разрешат въпросите за довършване на строящите се учебни сгради и отпочване постройката на нови такива. По този начин ще се разреши крещящата нужда за общирни аудитории, клиники, лаборатории, научни кабинети, пособия, апаратура, нови прогресивни учебници и пр.

Ние, когато само в софийските висши учебни заведения учат над 36.000 студенти под ръководството на 1.059 преподаватели — професори, доценти, лектори и асистенти, комитетът би могъл като отговорен държавен институт да обследва политическия образ на тая армия, представляваща нашата интелигенция. Ние сме убедени, че комитетът ще направи всичко възможно да привлече в средношколското тяло нови млади и прогресивни научни сили; ще направи също така всичко възможно да могат голямата част наши иначе добри научни работници да се превъзпитат в отечественобългарски дух.

Също така комитетът, като върховен контролен орган, би могъл да респектира и ония преподаватели, открити или прикрити врагове на народната власт, които било в лекциите, било в учебниците си стоят на крайно реакционни позиции и троят душата на младата младеж с идеалистични, а понякога и с чисто фашистски теории.

Пред комитета стои и въпросът за идеино-възпитателната работа във висшите учебни заведения, т. е. как се възпитават студентството, възпитават ли се в дух на любов към народа, родината, преданост към Отечествения фронт, независимостта и суверенитета

на Народната република, славянската солидарност, братски и дружбени отношения с братска Югославия и Съветския съюз, разбират ли студентите правилно политиката на Отечествения фронт, възприемат ли я като народна политика и готови ли са да я защитават от посегателства? За съжаление, ще трябва да се признае, че има факултети и висши учебни заведения, като политехниката, юридическия и медицинския факултети, където всред отделни преподаватели все още владее не само дух на безразличие към политиката на Отечествения фронт, аполитичност, безидейност и гол академизъм, но и явни прояви на враждебност към Отечествения фронт и към народостопанския план.

От друга страна, във връзка с качествения състав на нашето студентство, комитетът би могъл да даде директиви как да се провежда конкурсният прием на нови студенти, с оглед да постъпи най-добрата част от нашата прогресивна трудова младеж във висшата школа.

С поемането от комитета на цялата материя по висшето образование пред него стои разрешаването и на една от най-важните задачи за нашето студентство, а това е задачите за битовите условия на студентите. Тук трябва да се отбележи, че народната власт от 9 септември 1944 г. насам направи много нещо за подобрене материалните условия за следване на нашите студенти чрез отпускане на стипендии, субсидии за подобрене храната в столовете, помощи на бедни студенти и пр. Но в това направление има да се желае още много, защото и сега ние имаме студенти, които са хранили само веднаж на ден, студенти, които са без квартири, голяма част от тях живеят в тавански стаи, мазета, кухни, по три-четири души в една стая, без отопление, без осветление и пр.

От анкети, проведени лично от мене, съм се натъкнал на масовия факт, че голям процент от студентите прослущват внимателно само първата част от лекцията, а през останалото време промишляват как да осигурят утрешното си преживяване под формата на храна, квартира, отопление и пр. Тия факти трябва да станат достояние на народното представителство с цялата си сериозност, защото тъкмо нашата народна студентска младеж най-често заболява и страда от жлези, плеврит, туберкулоза, ревматизъм и пр.

И сега с поемането от комитета на всички проблеми по висшето образование нашето народно студентство е уверено, че въпросите по материално-битовите условия ще бъдат поставени на централно и предно място за разрешение.

Другари и другарки народни представители! Мотивите на д-р министър на народната просвета биха могли да бъдат подкрепени с още много данни в полза на законопроекта за прехвърляне Дирекцията за висшето образование и културните институти и пр. от ведомството на народното просвещение към Комитета за наука, изкуство и култура, но един факт е особено очевиден, а именно, че народната власт, виждайки огромната роля, която ще изиграят науката и културните институти в стопанско-икономическото и културно преобразование и издигане на нашата страна, създаде в Конституцията нарочен Комитет за наука, изкуство и култура, под чието крило всички научни и културни институти в нашата страна ще се развият и процъфтят в най-скоро време.

Ето защо аз от името на парламентарната група на Българската работническа партия — комунисти заявявам, че ние ще гласуваме единодушно предлагания законопроект. (Ръкоплескания)

Председател Райко Дамянов: Предлагам на гласуване на първо четене законопроекта. Моля ония народни представители, които са съгласни да се приеме по принцип на първо четене законопроектът за прехвърляне на Дирекцията за висшето образование и културните институти и на висшите учебни заведения от ведомството на Министерството на народната просвета към Комитета за наука, изкуство и култура, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Министър д-р Кирил Драмалиев: Ако няма възражения, моля, по спешност, да се приеме законопроектът и на второ четене.

Председател Райко Дамянов: Министърът на народната просвета предлага, законопроектът да се приеме, по-спешност, и на второ четене. Ония народни представители, които са съгласни с това предложение, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема. Моля секретаря да докладва законопроекта.

Секретар Тодор Тихолов (с): (Чете)

„ЗАКОН

за прехвърляне на Дирекцията за висшето образование и културните институти и на висшите учебни заведения от ведомството на Министерството на народната просвета към Комитета за наука, изкуство и култура.“

Председател Райко Дамянов: Ония народни представители, които са съгласни със заглавието на законопроекта, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретар Тодор Тихолов (с): (Чете член единствен, приет без изменение и без разисквания)

Председател Райко Дамянов: Пристъпваме към следната точка, втора, от дневния ред:

Първо четене на законопроекта за отпускане народна пенсия на Рада Гаврил Георгиева.

Моля секретаря да прочете законопроекта.

Секретар Тодор Тихолов (с): (Чете)

„МОТИВИ

към законопроекта за отпускане народна пенсия на Рада Гаврил Георгиева

„Жи и г-да народни представители! Съпругът на Рада Георгиева, Гаврил Георгиев, като редактор на първите прогресивни вестници и списания, е спомогнал за оформяване на прогресивната журналистика, а с това е допринесъл твърде много за разпръскване мрака на политическото невежество у масите. Неопценими са неговите заслуги като пръв помощник на Димитър Благоев — Дядото, за пропагандиране на идеята за класовата борба и социализма.

За тези негови заслуги оправдано е да се отпусне на другарката му Рада Гаврил Георгиева, сега болна и с напреднала възраст, народна пенсия в размер на 6.000 лв. месечно.

Като имате това пред вид, моля ви, г-жи и г-да народни представители, да разгледате изготвения за целта законопроект и да го гласувате.

Гр. София, февруари 1948 г.

Министър на финансите: Д-р Иван Стефанов

ЗАКОНОПРОЕКТ

за отпускане народна пенсия на Рада Гаврил Георгиева

Член единствен. Отпуска се от 1 януари 1948 г. народна пенсия на Рада Гаврил Георгиева, от гр. София, в размер 6.000 лв. месечно.

Председател Райко Дамянов: Няма записани оратори. Предлагам на гласуване законопроекта. Ония народни представители, които са съгласни да се приеме на първо четене законопроекта за отпускане народна пенсия на Рада Гаврил Георгиева, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Министър д-р Иван Стефанов: Моля, по спешност, законопроектът да се гласува и на второ четене.

Председател Райко Дамянов: Има предложение от министъра на финансите да се гласува законопроекта, по спешност, и на второ четене. Ония народни представители, които са съгласни с това предложение, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема. Моля секретаря да докладва законопроекта.

Секретар Тодор Тихолов (с): (Чете)

„ЗАКОН

за отпускане народна пенсия на Рада Гаврил Георгиева.

Председател Райко Дамянов: Ония народни представители, които са съгласни с заглавието на законопроекта, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретар Тодор Тихолов (с): (Чете член единствен, приет без изменение и без разисквания)

Председател Райко Дамянов: Минаваме към следващата точка, трета, от дневния ред:

Първо четене на законопроекта за отпускане народна пенсия на наследниците на бившия министър Васил Димитров Павурджиев. Моля секретаря да прочете законопроекта.

Секретар Тодор Тихолов (с): (Чете)

„МОТИВИ

към законопроекта за отпускане народна пенсия на наследниците на бившия министър Васил Димитров Павурджиев

Г-жи и г-да народни представители! Народният представител и пръв министър на подземните богатства и мините Васил Димитров Павурджиев почина, отдавайки последните си сили в служба на народа.

Талантлив журналист и писател, деец общественик, предан отечественофронтонец и убеден ратник за братство между славянските народи, Васил Павурджиев даде ценен принос в борбата за свобода и демокрация. Животът му след 9 юни 1923 г. е низ от прояви срещу потисничеството над трудещия се народ и срещу надигащия се фашизъм. В последно време Павурджиев, като член в Българския земеделски народен съюз, допринесе много за зазакване връзките между работници и селяни и за тяхното обединяване.

За големите заслуги на Васил Павурджиев към страната ни налага се да се отпусне народна пенсия на съпругата му Мария В. Павурджиева и на майка му Донка Д. Павурджиева.

Като имате това пред вид, моля ви, г-жи и г-да народни представители, да разгледате изготвения за целта законопроект и да го гласувате.

Гр. София, февруари 1948 г.

Министър на финансите: Проф. д-р Иван Стефанов

ЗАКОНОПРОЕКТ

за отпускане народна пенсия на наследниците на бившия министър Васил Димитров Павурджиев

Член единствен. Отпуска се от 5 януари 1948 г. народна пенсия на следните лица:

- 1) на Мария В. Павурджиева, от гр. София, в размер 6.000 лв. месечно, и
- 2) на Донка Д. Павурджиева, от гр. София, в размер 3.000 лв. месечно.

Председател Райко Дамянов: Няма записани оратори. Предлагам на гласуване законопроекта. Ония народни представители, които са съгласни да се приеме на първо четене законопроекта за отпускане народна пенсия на наследниците на бившия министър Васил Димитров Павурджиев, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Министър д-р Иван Стефанов: Моля и този законопроект да бъде гласуван, по спешност, на второ четене, тъй като няма предложения за изменения и допълнения.

Председател Райко Дамянов: Има предложение от министъра на финансите да се гласува законопроекта, по спешност, и на второ четене. Ония народни представители, които са съгласни с това предложение, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема. Моля секретаря да докладва законопроекта.

Секретар Тодор Тихолов (с): (Чете)

„ЗАКОН

за отпускане народна пенсия на наследниците на бившия министър Васил Димитров Павурджиев.

Председател Райко Дамянов: Ония народни представители, които са съгласни с заглавието на законопроекта, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретар Тодор Тихолов (с): (Чете член единствен, приет без изменение и без разисквания)

Председател Райко Дамянов: Пристъпваме към следната точка, четвърта, от дневния ред:

Първо четене на законопроекта за освобождаване от заплащане на всякакви данъци, мита, берии, налози, такси и други държавни и общински вземания прехвърлянето правото на собственост на недвижимия имот, находящ се на ул. „Йосип Броз Тито“ № 5, върху Македонското културно-просветно дружество „Гоце Делчев“ — София.

Моля секретаря да прочете законопроекта.

Секретар Тодор Тихолов (с): (Чете)

„МОТИВИ

към законопроекта за освобождаване от заплащане на всякакви данъци, мита, берии, налози, такси и други държавни и общински вземания прехвърлянето правото на собственост на недвижимия имот, находящ се на ул. „Йосип Броз Тито“ № 5, върху Македонското културно-просветно дружество „Гоце Делчев“ — София

Г-жи и г-да народни представители! Столичната народна община през 1935 г. е дарила на Македонския научен институт едно място от 1364 кв. м., находящо се в София, ул. „Йосип Броз Тито“ № 5, върху което е било построено зданието на този научен институт. По силата на договора за дарение, общината следва да получи обратно собствеността на мястото, ако Македонският научен институт се разтури.

Македонският научен институт се е разтурил и вместо него се основава Македонското културно-просветно дружество „Гоце Делчев“ — София, което се явява като приобретател на правата и задълженията на разтурения институт. Имуществата на института не преминават обаче по право върху новообразуваното дружество, а следва да бъдат прехвърлени с нови правни актове.

Столичната народна община, с протоколно решение от 11 ноември 1947 г., е дала съгласието си — собствеността на мястото на ул. „Йосип Броз Тито“ № 5 — София, върху което е построено зданието на бившия Македонски научен институт, да бъде прехвърлена чрез дарение върху Македонското културно-просветно дружество „Гоце Делчев“ — София. За да се извърши обаче това прехвърляне, следва да бъдат заплатени съответните данъци, мита, данъци и др. към държавата и общината, което би затруднило твърде много дружеството „Гоце Делчев“ и би направило невъзможно сключването на сделката. Пред вид на това налага се страните по безвъзмездния договор в случая да бъдат освободени от заплащането на тези такси, мита, данъци и други държавни и общински вземания.

Като предлагам на просветеното ви внимание настоящия законопроект, моля ви, г-да народни представители, да го обсъдите и гласувате.

Гр. София, 3 февруари 1948 г.

Министър на финансите: Проф. д-р Иван Стефанов

ЗАКОНОПРОЕКТ

за освобождаване от заплащане на всякакви данъци, мита, берии, налози, такси и други държавни и общински вземания прехвърлянето правото на собственост на недвижимия имот, находящ се на улица „Йосип Броз Тито“ № 5, върху Македонското културно-просветно дружество „Гоце Делчев“ — София

Член единствен. Освобождават се на Македонското културно-просветно дружество „Гоце Делчев“ — София, Македонския научен институт и Столичната народна община от заплащане на всякакви данъци, мита, налози, берии, гербов налог, такси и други държавни и общински вземания при прехвърлянето по нотариален ред правото на собственост на недвижимия имот, находящ се в гр. София, улица „Йосип Броз Тито“ № 5, при съсед: улица „Йосип Броз Тито“, улица „Георг Вашингтон“. Ръшен д-р Артур Шернберг и Нисим Машиах, от Македонския научен институт (за сградите) и Столичната народна община (за мястото) върху новообразуваното Македонско културно-просветно дружество „Гоце Делчев“ — София.

Председател Райко Дамянов: Няма записали се оратори. Предлагам законопроекта на гласуване по принцип, на първо четене. Ония народни представители, които са съгласни да се приеме по принцип законопроектът за освобождаване от заплащане на всякакви данъци, мита, берии, налози, такси и други държавни и общински вземания прехвърлянето правото на собственост на недвижимия имот, находящ се на ул. „Йосиф Броз Тито“ № 5, върху Македонското културно-просветно дружество „Гоце Делчев“, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Има думата министърът на финансите.

Министър д-р Иван Стефанов: Моля, законопроектът да се гласува, по спешност, и на второ четене.

Председател Райко Дамянов: Има предложение от министра на финансите, законопроектът да бъде гласуван, по спешност, и на второ четене. Ония народни представители, които са съгласни с това предложение, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля секретаря да прочете законопроекта.

Секретар Тодор Тихолов (с): (Чете)

„ЗАКОН

за освобождаване от заплащане на всякакви данъци, мита, берии, налози, такси и други държавни и общински вземания, прехвърлянето правото на собственост на недвижимия имот, находящ се на ул. „Йосиф Броз Тито“ № 5, върху Македонското културно-просветно дружество „Гоце Делчев“ — София

Председател Райко Дамянов: Ония народни представители, които са съгласни с заглавие на законопроекта, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретар Тодор Тихолов (с): (Чете член единствен, приет без изменение и без разисквания)

Председател Райко Дамянов: Пристъпваме към следната точка, шеста, от дневния ред:

Първо четене на законопроекта за изменение на чл. 118 от закона за държавните привилегии, акцизите и патентите.

Моля секретаря да прочете законопроекта.

Секретар Тодор Тихолов (с): (Чете)

„МОТИВИ

към законопроекта за изменение на чл. 118 от закона за държавните привилегии, акцизите и патентите

Г-жи и г-да народни представители! Поради слабата гроздова и плодова реколта, цените на виното и на плодните ракии се увеличили и съотношението между тях и цената на пивото се нарушило. Освен това върху виното, ракиите и подсладените спиртни напитки се надложиха и се събират суми, определени с заповед № 123 от 1947 г. („Държавен вестник“, брой 242 от 1947 г.) на Дирекцията на цените, които също увеличили цените на тия напитки в сравнение с цената на пивото. За да се постигне известно изравняване на цените и увеличат приходите на съкровището, налага се да се увеличи акцизът на пивото от 39 на 59 лв., или с 20 лв. на един литър пиво.

Като имате пред вид горното, моля ви, г-жи и г-да народни представители, да разгледате и, ако одобрите, да гласувате предложения законопроект.

Министър на финансите: Проф. д-р Ив. Стефанов

ЗАКОНОПРОЕКТ

за изменение на чл. 118 от закона за държавните привилегии, акцизите и патентите

Параграф единствен. Чл. 118 от закона за държавните привилегии, акцизите и патентите се изменя така:

„Пивото се облага с 59 лв. акциз на литър. Зехариостта на пивната мѣст и срокът за отлежаване на пивото се определят от министъра на финансите.“

Председател Райко Дамянов: Няма записали се оратори. Подлагам на гласуване законопроекта, по принцип, на първо четене.

Ония народни представители, които са съгласни да се приеме по принцип, на първо четене, законопроектът за изменение на чл. 118 от закона за държавните привилегии, акцизите и патентите, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Има думата министърът на финансите.

Министър д-р Иван Стефанов: Няма никакво основание да не се гласува на второ четене и този законопроект. Моля това да стане.

Председател Райко Дамянов: Има предложение от министъра на финансите, законопроектът да се гласува, по спешност, и на второ четене. Ония народни представители, които са съгласни с това предложение, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля секретаря да прочете законопроекта.

Секретар Тодор Тихолов (с): (Чете)

„ЗАКОН

за изменение на чл. 118 от закона за държавните привилегии, акцизите и патентите.“

Председател Райко Дамянов: Моля ония народни представители, които са съгласни с заглавие на законопроекта, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретар Тодор Тихолов (с): (Чете параграф единствен, приет без изменение и без разисквания)

Председател Райко Дамянов: Пристъпваме към следната точка, шеста, от дневния ред:

Одобрене проекторешението за приемане на държавна служба по ведомството на Министерството на народната просвета на учители от Народната република Македония, югославски поданици.

Моля секретаря да прочете проекторешението.

Секретар Тодор Тихолов (с): (Чете)

„МОТИВИ

към проекторешението за приемане на държавна служба по ведомството на Министерството на народната просвета на учители от Народната република Македония, югославски поданици

Г-жи и г-да народни представители! Неотдавна гласувахме две решения за приемане на държавна служба по ведомството на Министерството на народната просвета, с първото — 56, а с второто — 31 учители от Народната република Македония, югославски поданици, които да преподават македонски език и македонска история в народните основни училища и гимназии в Пиринска Македония. Мотивите за това са да се поддържа и заячки духовната връзка между македонското население в Народната република Македония (Вардарска Македония) и населението на намиращите се в пределите на Народната република Македония — Пиринска Македония.

Тъй като пристигат на държавна служба досега 87 учители-македонци се оказаха недостатъчни за задоволяване нуждите на обучението по македонски език и македонска история в народните основни училища и гимназии в Пиринска Македония, налага се допълнително да се приемат на държавна служба още 7 учители, а понеже и те са югославски поданици, приемането им трябва да стане по законодателен ред.

Като имате пред вид горното, моля да одобрите предложеното ви проекторешение, като го гласувате.

Гр. София, 11 февруари 1948 г.

Министър на народната просвета: Д-р Кирил Драмалиев

РЕШЕНИЕ

за приемане на държавна служба по ведомството на Министерството на народната просвета на учители от Народната република Македония, югославски поданици

Разрешава се на Министерството на народната просвета да приеме на държавна служба по своето ведомство за срок от три години, смятано от 15 септември 1947 г. до 14 септември включително 1950 г., следните учители от Народната република Македония, югославски поданици, за учители в народните основни училища и гимназии в Пиринска Македония — с заплата на редовни учители за съответната степен училище, в което се назначават:

1. Христо Велков, завършил педагогически курс за основни учители — да бъде назначен за учител в прогимназията в гр. Горна Джумая.
2. Перса Николова, завършила педагогически курс за основни учители — да бъде назначена в прогимназията в гр. Горна Джумая.
3. Люба Ризова, завършила педагогически курс за основни учители — да бъде назначена в прогимназията в с. Якоруда, Разложко.
4. Люба Абиевска, завършила педагогически курс за основни учители — да бъде назначена в прогимназията в с. Голешево, Св. Врачко.
5. Веса Виларова, завършила педагогически курс за основни учители — да бъде назначена в прогимназията в гр. Мелник, Св. Врачко.
6. Сречко Поповски, завършил педагогически курс за основни учители — да бъде назначен в прогимназията в с. Ошавя, Св. Врачко.
7. Крум Кепевски, завършил учителска школа — да бъде назначен в Института за първоначални учители в гр. Горна Джумая.

Председател Райко Дамянов: Няма записали се оратори.

Ония народни представители, които приемат проекторешението за приемане на държавна служба по ведомството на Министерството на народната просвета на учители от Народната република Македония, югославски поданици, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Пристъпваме към следната точка, седма, от дневния ред:

Одобрене проекторешението за приемане на държавна служба по ведомството на Министерството на народната просвета гръцкия поданик Тодор Георгиев Диамандиев.

Моля секретаря да прочете проекторешението.

Секретар Тодор Тихолов (с): (Чете)

„МОТИВИ

към проекторешението за приемане на държавна служба по ведомството на Министерството на народната просвета гръцкия поданик Тодор Георгиев Диамандиев

Г-жи и г-да народни представители! Тодор Георгиев Диамандиев, от гр. Созопол, по народност грък, гръцки поданик, през периода от 6 април 1943 г. до 26 ноември с. г. е бил интерниран в концлагера Белене, по политически причини. Поради престоя си

в лагера той заболял от белодробна туберкулоза. Останал без родители и без средства за издръжка, същият е бил изпратен от Помощната организация на лечение в почивния дом „Георги Димитров“ — с. Каменица, Пазарджишко, а оттам се премества в Държавния санаториум за туберкулозни учители край с. Лъджене, Пазарджишко, где то управител-лекарят и домакинят на санаториума му предлагат да остане на служба в трапезарията, като едновременно бъде под лекарско наблюдение до окончателното оздравяване.

Тъй като Тодор Георгиев Диамандиев е пострадал от фашизма, моля да одобрите предложението ви за проекторешение за приемането му на държавна служба, за да му се даде възможност да работи и закрепи здравето си.

Гр. София, 7 февруари 1948 г.

Министър на народната просвета: Д-р Кирил Драмалиев

РЕШЕНИЕ

за приемане на държавна служба по ведомството на Министерството на народната просвета гръцкия поданик Тодор Георгиев Диамандиев

Разрешава се на Министерството на народната просвета да приеме на държавна служба по своето ведомство за срок от три години, смятано от 1 февруари 1948 г. до 31 януари включително 1951 г., Тодор Георгиев Диамандиев, по народност гръц. гръцки поданик — на служба в Държавния санаториум за гръдоболни учители край с. Лъджене, Пазарджишко, с предвидената в бюджета за съответната длъжност заплата.

Ако през течение на тригодишния срок се яви при равен ценз кандидат български поданик, предпочитание се дава на последния.

Председател Райко Дамянов: Ония народни представители, които са съгласни с проекторешението за приемане на държавна служба по ведомството на Министерството на народната просвета гръцкия поданик Тодор Георгиев Диамандиев, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Законопроектът по следната точка, осма, от дневния ред — за изменение и допълнение на закона за уреждане собствеността на недвижимите имоти в Южна Добруджа, не е готов още от комисията. Отлага се за следното заседание.

Пристъпваме към следната точка, девета, от дневния ред:

Второ четене на законопроекта за обезщетяване на български поданици за вземанията им срещу румънски поданици.

Моля докладчика да докладва законопроекта.

Докладчик Тодор Иванов (к): Г-жи и г-да народни представители! Комисията не смята за нужно да внесе никакви изменения в законопроекта и затова го прие тъй, както е представен от министъра на финансите. (Чете)

ЗАКОН

за обезщетяване на български поданици за вземанията им срещу румънски поданици.

Председател Райко Дамянов: Ония народни представители, които са съгласни с заглавието на законопроекта, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Тодор Иванов (к): (Чете)

„Чл. 1. Физическите и юридически лица, бивши румънски поданици, които са придобили българско поданство по силата на Крайовския договор и приложението му, се обезщетяват от българската държава до размер на 60% от вземанията им, изразени в леи, срещу румънски поданици, физически и юридически лица, както и срещу румънската държава и румънските публично-правни тела, възникнали, както следва:

- а) до 30 септември 1940 г. — в полза на лицата, които към същата дата са имали местожителството си в Южна Добруджа;
- б) до 15 декември 1940 г. — в полза на лицата, които са били задължително изселени до същата дата от Северна Добруджа;
- в) до 10 юли 1941 г. — в полза на лицата, които до същата дата са били задължително изселени от Северна Добруджа;

Председател: РАЙКО ДАМЯНОВ

г) до 1 ноември 1943 г. — в полза на лицата, включени в доброволната размяна на населението.

Горните вземания се изплащат в левове, като се пресмята едновременно равен на 0.55 лв., съгласно чл. 6 от специалната българо-румънска спогодба от 16 декември 1943 г.“

Председател Райко Дамянов: Ония народни представители, които са съгласни с чл. 1 от законопроекта, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Тодор Иванов (к): (Чете)

„Чл. 2. Обезщетяват се само обявените до 30 ноември 1943 г. включително пред българските власти вземания, които са били подкрепени с писмени доказателства, посочени в молбата на правоимащия.

Вземанията може да бъдат установени само с писмени доказателства, без да е нужно да се установява достоверна дата.

Обстоятелството, че молителят е правоимащ по чл. 1 и че вземането му е възникнало срещу визирано в същия член лице, се потвърждава от молителя с писмена декларация, която има силата и значението на решителна клетва.“

Председател Райко Дамянов: Ония народни представители, които са съгласни с чл. 2 от законопроекта, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Тодор Иванов (к): (Чете)

„Чл. 3. Молбата за обезщетяване трябва да бъде предявена в едногодишен срок от влизане на този закон в сила пред клона на Българската народна банка.

По молбата се произнася комисия, назначена от министъра на финансите. Решението на комисията не подлежи на обжалване, но може да бъде изменявано от същата при констатирана грешка или опущение.“

Председател Райко Дамянов: Ония народни представители, които са съгласни с чл. 3 от законопроекта, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Тодор Иванов (к): (Чете)

„Чл. 4. Установените с решения на комисията вземания се изплащат безлихвено така: първите 50.000 лв. в брой, а остатъкът в течение на три години, с равни годишни рати, начинаей от 1 март 1949 г. За разсрочените вземания държавата издава на правоимащите безименни съкровищни свидетелства.“

Председател Райко Дамянов: Ония народни представители, които са съгласни с чл. 4 от законопроекта, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Тодор Иванов (к): (Чете)

„Чл. 5. Възлага се на министъра на финансите да издава наредби по приложението на този закон.“

Председател Райко Дамянов: Ония народни представители, които са съгласни с чл. 5 от законопроекта, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

С това дневният ред на днешното заседание е изчерпан.

Следното заседание ще се състои утре, 15 ч., със следния дневен ред:

Второ четене на законопроекта:

1. За изменение и допълнение на закона за уреждане собствеността на недвижимите имоти в Южна Добруджа.

Първо четене на законопроектите:

2. За кинематографията.

3. За радиото.

Ония народни представители, които са съгласни с този дневен ред, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Вдигам заседанието.

(Вдигнато в 18 ч. 30 м.)

Секретар: ТОДОР ТИХОЛОВ

Началник на стенографите: ТОДОР АНГЕЛИЕВ